



Portėgrapėjuo – Rudis Edvards. Portėgrapėjė iš E. Rudė arkivā

RUDIS EDVARDS

ėr anuo apsakimā

RUDIS EDVARDS – pats prouduktiviau-
sius ir vėns iš talėntingiausiu šiū dėinū
žemaitiu rašituoju, katros raša žemaitėškā
(lietovėškā tėp pat). Pėrmuoji žemaitėš-
ka knīnga, katrou išleida redakcėjė
„A mon sakā?“, bova E. Rudė apsakīmu
rinktėnė „Kuotrė“ (Vilnius, 1996). E. Rudis
plietuo sena, bet šės laikās jau primėr-
ta žanra – pasakuojuėmu apsakīma. Tonkė
tas apsakīms E. Rudė kūrībuo panašus i
nuovelė.

Neapsakuomā gražė E. Rudė gamtuos
aprašīmā. Skaitā anus ėr atruoda, ka kar-
to so autuorio parsikeli i anuo vaikīstės
metus, matā tou paslaptīnga Bartovuos
opės pakrontiu, Muosiedė (Skouda ra-
juons) gīvenėma. Autuorios tonkė sava
prisėmėnėmās grīžt i vaikīstė, so nostal-
gėjė ėr dėdėlė pagarba pasakuo aple se-
nouji kaima, karto aiškė atskleisdams, kė-
ik sunkė bova tās laikās išgīventė. Aple
vėskou tou – ėr Edvarda Rudė sakīmė
„Mūsa Joudė“, katros pėrma karta bova
išspausdints apsakīmu rinktinie „Kuotrė“.

MŪSA JOUDĖ

RUDIS EDVARDS
SUNGAILAS DALIAUS PORTĖGRAPĖJĖS (PEIZAŽ)

Mūsa Joudė mūsėškė palėka, ka mon bova dā tik
vėinioulėka metu ėr kumet tievs so muotino vėina po-
ikė vasaras pavakarė anuo parsėvedė „iš miesta“, vo
sakont solig teisībė, nu tuos posės, kor bova miests.
Parsėvedė ėr atsėduksiejė, juk Joudė bova pėrkta ne-
brongė ėr, kāp mon ruodies, ne iš torgaus. Torgos liuob
būtė panedelnikās, vo Joudė bova parvesta ketverga
pavakarie. Iš kalbū sopratau, ka tou Joudė augėna kaž-
kuoks ūkininks, ka anuo toriejė varītė i skerdīkla ė ka
„viršininkā“ pasėgailiejė tuokė poikė gīvolė ė, žėnuo-
damė, ka mūsa šėima vuos sodor gala so galo, pasiū-
luojė nusėpėrktė. Vo ta šėima neužėlgo dar toriejė pa-
dėdietė veino, pėnktoujo, vāko. Vo kuoks gīvenėms,
ka aug pėnkė vākā ė kā anėms nier atsėgertė pėina,
žėnuojė vėsė, matītė, ė viršininkā.

Kūtalė tievs jau bova sorėntės onkstiau, ė pagal pla-
na anuo toriejė ožtektė vėitas karvė, arkliou, avė so
dom jierelės ė trimsketoriuoms kiauliams. Ont kūtalės
vėršaus vasara liuobam prigrūstė šėina, vo sėinas bo-
va šėltas kāp geruo truobuo; iš šiaurės posės bova
sokėrstas iš stuorū roustu, vo kėtuosės – iš stuorū lėn-
tū. Joudė mūsa kūtalie toriejė būtė ė gerā, ė šėltā.

Tujau po kara tievs bova gavės ož poskėluometrė,
sošaudīta žīda sklīpė, do aktaro žemės ė, gerā nebat-
mėno, a tiktā ne ketoris Nevuotiūs, pri Deinininka opa-
lė, ož posontra kėluometra nu nomū. Nevuotėškė mūsa
žemė vėino galo riemies i vėiškelī, vo ontroujo – i Ne-
vuotiu kaima šonkelī. Tas šonkelis šakuojies nu dėd-
liuojė kėlė ė teis mūsa žemė nu anuo jau bova tuo-
luokā atsiknuojės.



Vilniaus žemaitė (iš kairės):
Grušos Bruonios, Rudis
Edvards, Juodpusis Apuolinars,
Damulis Ruoms, Lasauskienė
Genovaitė. Mukienės Danutės
portretąpėjė.

So Joudės gīvenėmo daugiausė klejavuos Deininin-
ka opalis, pri katruo bova žuolies prižielusi dauba, vo
anuo kūpsuojė iš dėrvu sonešta ė somesta dėdlie pėlkā
rausvu ė kėtuokiū barvu akmėnū krūva. Pri pat daubos
priejė arama žemė, ė ėe žaliava nedėdlie pėivelė, kat-
ruo, atvažiavę so arklio, liuobam palėktė ratus ė kėta
manta. Darba ėe, tuo žemie, bova vėsuokė: vediuojau
arkli, kā tievs vaguojė buruokams ė bolviems vagas,
dėigiau daigus, kor pri kuožna vėina reikiejė palėktė
maža doublelė, kad laistont nenubiegto ondou. Reikiejė
ėr žemė dėrbtė – drapakoutė, akietė. Daugiausė liuo-
bo vargtė so arklė vediuojėmo: arklis ėt kompėnās nē
tėp lėngvė ėr traukte žumbi. Tonkė vėn liuobo pajostė,
ka arklis iš sava plautkepinu pot mon tėisė i gerklė.
Kvaps sotruoškės, arklė vėdorės atsėdoud, ė, gerā trūk-
teliejės i vėdo, vuos nesosėvemi. Beėdams negali kou
nuori galvuotė, vėn veiziek ė veiziek, ka arklis patka-
vo pasesgto klumpio tau unt basuos kuojės neuntbildie-
to. Vo jug keik kartu pėlkā geltuonās plaukās apėjusi
arklė kuojė i minkšta žemė liuob sosmegs pri pat ta-
vuosės arba aštriausė cinktelietė i dėrvuo pasėtaikiusi
akmėni. Turi leistė lėngvė judietė ė arkliou, jug uns
trauk žumbi, ė pats, kāp ė tas arklis, leki kompėnās,
ka vėskas būtom gerā. Ė leki, ė leki vėn sauguoda-
muos, vėn so baimė ė tonkė „pasėskanindams“ arklė
dvasė. Vo bulviu lauks, nuors ė nebova dėdlis, atruo-
dė, ka gala nebus – vėinvagis žumbis toriejė kāp vė-
sumet išbraukite ė išdraskite kuožna, ka ė baisiausė
soknėsta vagelė.

Kā tievs liuob pjautė mėižius, mums darba kāp ė
neliuob būtė, bet, kā jau anėi pradžiūs, so grieblio liuo-
bam kapuotė pradalgės, jimtė so ronkuoms i kliebius

ė nešte i vėina arba dvė eilės. Tėp liuobam statitė žal-
nierelius, vo kā tėp lėngvė neilīto, vėršo toriejuom so-
rėštė šiaudū grīžtiem. Vo kā šėina a varsta vežiem,
reikiejė sospietė sogriebstītė, ka po važiavėma neblėkto
laukė ni vėina šapelė. Ražā ė kėtuokėi dervas atsėkė-
šėmā badis kuojės, vo pasėveizietė, a duorā dedi anou,
nier laika. Tik liek ė liek kāp ragana so šlouto paskou
vežėma, tiktā sokės ė sokės so tou grieblio. Jė neliek-
si ė atsėlėksi, apšauks ėe pat, vėdurie dervas, ė vė-
durie baltuos dėinuos – išvadins težlo.

Vo pavasarės, kā jau gerā liuob palitė ė šėlomuos
jau būs so kaupo, tuos dėrvuos žuolies liuob mūsa
Joudė ožtėktė. Anou galiejė ė prirėštė, par dėina kelis
kartus pakeltė, ė pėina liuob būtė pėlins viedros. Bet a
tau kumet ėr lėjė tėp, kāp rėk: arba ožpliaups, ka i
derva ne tik Joudė, bet ė pats lig ausū sosmiegsi,
arba kiaura mienesi ni laša neiškrės. Melsės vėsa pa-
rakvėjė ė prašis Dėivalė lītaus, konėgs ne vėinas mēė-
ės paaukuos, vo ni velnė – nelin ė teik. Vo jė ė gerā
līs, a tau kumet gal vėsā vasarā ožtėktė žuolies – ni
nesapnouk. Kor jau geriesnis lauks, kor stuoriau žuo-
lies, tujau tievs ožded arešta – ėe jau rėks pjautė šė-
inou. Jug ė žėima gīvoli rėk šertė. Vo Joudė, jau žė-
nuosem, veršieli paperies ė pėino paplūs tujau po Naujū
metu. Vo jė toukart anā nedousi pašara, ožtrūks, ė
gaidik vieji laukus – nebmilši pėina ni vasara. Vo pė-
ina Joudė mums negailiejė. Kā prisirīs geruos ė minkš-
tuos žuolies, ont karta dous po viedra. Vo vasara, kā
ėlgas dėinas, tumet jau – cielė trīs. Diel tuo mes ne-
kriuokiems kāp kėtė – ožteka ė valdė, ė patėms. Ė ne

(Nukelta i p. 12)

(Atkelta iš 11 p.)

tik patėms, bet é kiauliems. Joudé bova mūsa iš-ganīms. Diel tuo é tievs, é mama vésa laika veiziejé, ka Joudé ne tik žuolies, bet é nieka keta netrūktom. Kā ganīkluo žuolie liuob sotrumpies, toukart liuobam pradietė Joudé ganitė. Ganiem ne vėn sava žemie, bet é pagriuoviūs. Kėlė griuovė niekam nepriklausė, vo anū ĩr keik tik nuori: nu rajuona lig mūsa abėdvė kėlė posės – dvīlėka kėluometru. Tuokė élgoma, nuors é par-sėplieštumi, vėns neapkabintumi.

Kā jau biški nukrimt saulė, išsvimburi sau so Joudė, ĩgeni anou i griuovi, vo anā ni kakla nerėk tėistė – kelkraštė žuolie čė pat, panuosie. Abodo griuovė kraštā vešlė prižielė aukštū ĩr stombiū šonžuoliu, dėdliuojė é avėnė eraičina, kraujažuolės, nuotrīniu é dar vėsuokiū vėsuokiausiu. Pasėtaika é peliežirniu arba geltuonžėi-dės liucernas, katra sosėvėjosi é sosėkabėnosi pluonās čioptovās. Kā karvė so aštrio lėižovio tas žuolelės liuob trūktelietė, tā liuob sojodietė vėsos žuolīnielis. Tėp judies, judies pakol vėsos é sojodies.

Mūsa Joudė, veizont mona akimis, bova baisė pasėleidusi. Ana nuoriejė ĩtė vėn pavėršiou, vėn tuolīn é vėsā nepamėslėjė, vo kas belėks ketam kartou. Apšliaužta é apterebīta žuolie jau nebibūs skani. Bet geriau nenuoriek Joudės sotorietė, ana temps é temps lėnciūga raukšlieto é minkšto sava kaklo é ne vėsumet tegaliesi, neidūrės gelžėnė mėita, anou nulaikītė. Po lašieli, po milīmetra, ožmėgdiusi mona bodroma é kontrībė, ana, veiziek, jau é nutempė tavi do é dar do metrus. Tėkra sterva, vo ne ragouta karvė. Kartās liuobo sosėzlastietė. Toukart, pamatęs anuos mondrīstės, so abėdvėm ronkiem sojimsio gelžini mėita é iš vėsuos sīluos trauksio anou atgal. Vo jė é dar neklausīs, so isėtėmposio linciūgo ožvuošio par šuonus. Je Joudė nebus paralkusi, atsėstuos griuovė vėdurie, pri ragš pastatīs joudas ausis é dėdliems stėkliniems joudā mielsvuoms akims veizies i muni. Toukart, matītėis, anā nebrūpiejė ni mažuosės moselės, katrū ciels spėitlios

soksės aplink akis, ausis, galva é ikirė vėsor līs é rieblinies. Bet po kuriuo laika, sopratusi, ka šī karta so anou ožsėjiemiau kāp reikint, atsėduksies é viel pradies šlėmštė pakelies žuolė. Kartās beganīdams tėp ožsėskaitīsio kuokė knīnga, ka nebipamatīsio, kāp ož tuolėmū mėškū pasėslieps posė oranžėnės saulės. Toukart jau tėmpsio karvė ont kėlė, nusėskuobsio kor vešliesniu kraujažuolės steibū é, sodavės so anās karvė par pastorgali, varīsio anou greitiau i nomus. Bet toukart, kāp ont čiderstvā, Joudė pradies smaigstītėis pri kuokiuos žuolpalaikės é vėn stabčiuos, vėn gaišins laika. Kėimė jau lauk mama, pakūtie žaliou krūvelė pri-laužītu buruoklapiu. Mama tujau pat jem é prirėš Joudė pri čė pat itaisīta kablė, topas é praded dzīrintė pėina i viedra. Unt Joudės pol mosės é kėtuokei vabalā, vo ana, sokondusi lapus, vėn tvuo so anās sau par šuonus. Tėp daug tū lapu išbarsta é sau po kuojuoms.

Pri pat Joudės, išgėrdės dzīravėma, isėtaisa balto é geltuono plauko apžielės mūsa katėns. Mama anou vėn gen tuolīn, ka nepabaidītom karvės, ka ana nespėrtom i viedra.

Aple Joudė sokuos vėsos mūsa gīvenėms, vėsas kalbas é darbā. Atein šėinapjūtė. É tievs tonkė vėn liuob švėisė nusėteikės pamislītė, keik kuo mūsa ūkie būs. Tūs dvijūs aktarūs, kor artiau, jau ganīta é par-ganīta – vėsė ožgalė, vėsė pūdīmā, vėsė dervuonā tėp apgriaužtė é nuzulintė so karvės snokio, kad iš tuola žemė rauduonou. Čė pat palėkts šlaks duobėlū šėi-nou. Tievs nupjaun anus. Kā jau gol pradalgės, iš vadėnama žīdu paganīklė atšliauž ĩlgs é pluons kāp kartės sosieds Dainios, é anodo praded pliorptėis:

– Juli, čė būs gers vėžėms pašara, – saka Dainios.

– Gera pašara – jug duobėlā...

– Vėžėms tau ne kėlės druobolės. Veiziek, dar arklīs nesmarkė tepatrauks. A nerėks do karto soktė, – tuoliau vara sosieds.

– Dvijū nebus, bet vėns tā so kaupou, – dar malia-vuo tievs.

– Douk, Deivė, ka vėsė tuokiū duobėlū é tuokiū ve-



žėmu parsėtratinto. Par kelis mienesius karvė nesošlėmš, – neatleid Dainios.

Netuolėj mes so mamu raviejem bolvės ė klausuomies.

– Pasėklausios jodoms, jau trīs a ketorė vežėmā išėt ė greitā jau anėi ont ontkūtė nebtėlps, – joukas mama iš anodoms kalbū.

Maluoniausė karvė bova ganītė pri Deinininka. Ne-reikiejė anuos tēp akilā veizietė. Mėita idūrė vėinuo vė-ituu, po posadinė – kėtuu, po keik – dar kėtuu, ė kar-vė prisėpont, ė tau vėina kėta mėnota lėikt paskaitītė knīngā.

Vėina karta ateito i lauka dā tebsvėlėnont vasaras pavakarės karštiau. Joudė, ka ne tēp tekousto bim-balā ė dvilinkė, atsėgolusi ė prisėblakėnusi pri pat žė-mės, tā iš vėinuos, tā iš ontruos posės tėis ė trėn i žėmė kakla, sklaiduos so ausim, krotėn ė oudėga, bet ana pasėdiejusi ont žėmės ė dar ėr prigolta ė vėsā nie-ka nereišk. Jod iš ėpruotė tik oudėguos stimburīs. Ap-link karvė laksta ė zvėmb guonā musiu ė kėtuokiū le-kontiū gīviu, ėiška vėitelės, katruos nebiprigaun ni kar-vės galva, ni oudėga. No, ė po tuo tēp isėkert sava mažuoms ė aštriuoms nuoseliems i skūra, tēp prisėka-bėn, ka kuojelės solend i karvės plaukus, ė po tuo tik sorb, tik sorb gīva gīvolė krauji.

Kā priėjau, karvė nepajudiejė ni iš vėitas, tik veizie-jė i muni jouduoms dėdliems akims, gīnies keik bega-liedama nu musiu. Jemous karvė padietė ėr aš. Atėdams nusėlaužiau stėprė so lapās alksnė šakelė, ė dabā, kor dėdliesnis tū pasiutieliu guons sotop, ožvuožo so anou, ka kėlės tujau pat ištėis sava rėitus. Karto braukau so ontroujė ronko karvė par kakla, šiūluojo tar-puaki. Joudė iš dėdliū akiu bėrst ašaras, vo aplink anas vėsa laika sokas kėlės dešimtis mažu ė grėtū kāp vėjorkā musieliu. Ale jau ikiroms anū lig pasiotė-ma. Nespie karvė muostelietė so ausim, vo anuos viel guonās pol i ašaruotas akis. Vo kā jau nutop, neso-suo ni sekundė, tujau pat pasėleid biegiuotė. Bebieg-

damas kartās isivel i blakstienu plaukus, viel kilsteliė ė tēp sokas ė sokas pakol nutop i akėis kertelė. No, tou-kart ė prasėded vėsė anū maluonomā: stumduos vėina so kėto, pešiuojės ož sparnš, kond keta kėtā i kuojės, suok unt nogaras, vėsuokės balsās zizėnas ė bīzėnas.

Aš žėnuojau, kuokės lėna mūkas kėnt mūsa Joudė karštuoms dėinuoms, prirėšta saulietuo vėituo. Ne tēp senė iš fizikas muokītuos aiškėna, ka saulie jouds dākts ikaist kelis kartus daugiau, vo mūsa Joudė netor ni veina balta plaukelė. A tad joukā ėr tuokem gīvoliui vasaras laikė? Po dėrvelė, kor bova prirėšta karvė, sau-lė siautiejė vėsa deina – ni mažiausė krūmelė, ni kuo nuors kėta. Ė žuolie, ė ta sovėsam išdegusi. Vo iš tū netuolėj žalioujėntiu alksnīnu ė karklīnu, katrei šmieksa sosėmetė vėsās padeinininkės, musis ė vėsuoks kė-tuoks lekous gīvis kėlst ė kėlst vėsa dėina. Nedouk, Viešpatie, jė patem rėktom būtė prirėštam karvės vėi-tuo. Dėl tuo, šėik teik pabovau pri karvės ė padiejau apsėgalietė so patiuoms dėdliuosiems stervuoms. Iš-trauko iš kėituos žėmės gelžini mėita, ragėno stuotėis ė vedo anou pri ondėns. Kā gīvolīs sopront ė atsė-mėn, kor ėtau, nebrėk nikuokiū ragėnėmu pasėlėd rės-tė pėrmo monės. Pripoulusi pri ondėns kuoki dešimti mėnotu nebištrauk iš anuo boka sava snokė – teik bo-va parkaitusi ė ištruoškusi. Pagierusi nusėraun kuokė ėlgesnė žuolpalaikė, sokondusi atsėmetiejusi tvuo so anou sau tā par vėina, tā par ontra šuona. Isėbrend i ondėni, stuov ė niekor nepatėmpsi, nenuviesi. Aš so saujuoms semo ondėni ė laistau Joudė šuonus, noga-ra, rėitus. Musiems šalts kāp spirits ondou nepatink, ė, gavosės išsėmaudītė, tik sozvėmb ė maun ėiškuotė i laukus sausesnės ė skanesnės karvės. Kā jau be-veik vėsa karvė palėikt varvonti, jemo ož linciūga ė tempo anou iš ondėns. Karvė, pasėjotusi po dėinuos karėtė kāp dongou, nenuor dā ėtė. Bet aš, nieka neb-

(Nukelta i 12 p.)



(Atkelta iš 13 p.)

veiziedams, tempo é anā nebier kou bedarītė. Nusé-tempo i dauba, katruo jau išsėtėisė élgė alksniu šešoulietė. Atsėgavusi nu karštė Joudė po biški praded grumbītėis žuolies. Aštros kāp peillis Joudės lėižuvis tik šmikščiūo po žuolė tā iš vénuos, tā iš ketuos posės, lėngvė trūktelie so galvo, é kousnis jau bornuo. Kā jau kumet torio po ronko droskas é doudo Joudė palaižītė, vén taikaus pridietė péršta pri anuos vėršotėnės lūpas. Ana ĩr geruokā kėita, driegna é slīduoka, apžielusi retās plaukelės. É dabā atnešiau paruovės žuolies. Ana atkėš mon boka nuosė, atsėkvep é graibsta so lėižovio iš ronku žuolė, vo aš tou tarpo viel pačiupiniejo anuos nuosi. Tas vėskas trunk neélgā. Atnešta žuolė ana prarĩn véino brūkšteliejėmo é jau ėt i šuona, raun žuolė pati.

Karvė atrond skaniesni šmuotielī, apsėjedėnie, é aš anou, pridūrės méita, palėikto. Pats isėtaisau daubas pakraštie unt akmėns é skaitau Leva Tolstuojaus ruomana. Raša poikė, kāp lipdītė lėpda vaizda pri vaizda, žmuogo pri žmuogaus. Ruoduos, ka matā Levina sokama dalgi, jauti, kāp golas nukėrsta rasuota žuolie, tĩst pradalgės. Vo rĩtmetė saulė, kou tik kėlsteliejusi, spindoliou žuolies rasuo, vo rĩtmetė gaivoms, galva apnėkosės é neišsėpėldiosės svajuonės, é ta savuotėška rĩtmetė nuotaika, katra apvalda skaitĩtuoji, mon tėp patėka, tėp nušveitė vėsa širdi...

Pakeli nu kningā akis, pasėžvalgā i šonus, pasėbaidā kuokė jkĩresnė musi é viel vėsos solendi i poslapi. Vo saulė kėlst aukštĩn, Levins praded jostė vasaras karšti. Isiklausā... Kažkor kukou geguželė, čiolb kėtė paukštelė. Tuolėj pėivuo kāp pluons lauža dūmielis biški aukštiau nu žemės lėngvė draikuos mėglėlė, vo i anou isėvĩniuojės nedrousos saulės spindulielis jau balst kāp vāka vĩstĩklā. No, é puiki rĩtmeti apraša Tolstuojos!

Viel pakelo akis, pasėžvalgau é matau, ka jau krėsteliejė žemĩn saulė, é ka karvė nugraibė vėsa žuolė. Nulėko pri anous é parkelo i kėta véita. Atsėgaun ožtėrposės kuojės, pasėdara geriau. Vo šešoulietis jau ožsėkvėmb unt vėsuos daubos, é saulė mon ont akmėns bešvėit tik pro pat alksniu vėršūnės. Po dėinuos karštė praded atsėgautė é paukštė – terezg po véina keta šūksni iš sava gėismieliu, é sklind anėi unt monės pro vėršotėnės alksniu šakas. Vo mon ruoduos, ka gėismelės sklaiduos tėp pat, kāp spėgės saulės žvaizdelės, katruos somėrgolivosės krimt mon i akis, jė tik viejielis sojodėn miediu galūnės...

Deinininks, pluona sruovelė išsėraitės iš če pat ištrĩškusiū šaltiniu, tujau palend po tėlto, vo anuo posie kelė jau išvingiou Valončiaus žemie. Pri Deinininka é šaltiniu beveik vėsam slienie aug aukštė alksnė. Tuoliau nu kėlė, kor ož daubos ĩr Valončiaus suodĩba, mes nikumet neluobam ėtė. Mums ožteka tuos Deinininka dalėis, katra bova pri kėlė. Kumet nekumet vasarvidie, kā jau išsėrps joudūju serbėntu ougas, vo anū pri Deinininka auga, anas berinkdamė, liuobam nueitė é tuoliau. Bet mėškė augantiūs krūmus ougu teliuob būtė mėnkā é daugū daugiausė kou liuobam pajostė, tā nuotrĩniems nudegintas kuojū blauzdas é dėdlė aitrī serbėntu lapu kvapa. Vo ougas bova nedėdlės, vuos prasėrposės, sokousnuotas anuos tėp liuob sotrauktė borna é žondikaulius, ka paskou, é medaus gavės, nedėdlė beišsėžiūosi. Vo jė é išsėžiūosi, tā medaus smuoka nikāp nepajusi.

Deinininka žemė – i kopras sosėrėitusiu laukū, keliū é opiu, vo tėp pat griuoviū vaguoms é daubuoms išraižĩta véita. Veizont i šiaurė, ont kalnelė kairie posie, pastatās rauduonou é baltou apėjusi žalio suodĩbmediu dūmo, spėngst akies ūkininka suodĩba. Tėisė i tava akis laukā nu kalnieliu leidas žemĩn. Vo anū minkšta é švelni, posapskrėtėmės išsėrėitusi nogara, katra



pavasari liuob pėlkoutė medėnio roljo solėginto pluokšto-
mo, ož keliū nedieliu prakniumbunti rausvā ruožėnio va-
saruojaus želmėnio, atruodė kāp gīvas. Tik veiziekės
išsėžiuojės ė nepramėiguok pamatīsi, kāp švėisesnės
ė tomsesnės žemės pėlkumuos draiskanas pasėkeit i
vėinuoda ruožėni ė kuožna dėina vėn daugiau žalstunti
šepetieli, katros onkstīva rītmeti ont kožnuos i laivelė
prīšaki panašiuos daigelė vėršūnelės laika kāp žvakė
lėipsnelė pakielės sėdabro blėzgunti rašuos lašieli. Vo
jė rītmetīs īr ožlėits saulės, tā kuožnamė lašeliė deg
dā ė geltuona ognelė. Nespieji duorā ni apmislītė, sori-
kioutė, kas ė kam, vo jau, ožmetės aki i laukus, išvīsti,
kāp bangou vešlos vasaruojos, kāp nu tū kalnu, lėnkda-
mas išstīpusi java, rėit viejė vilnis. Jėgo dar ėlgiau
pasėveiziesi, pamatīsi, kāp tuos vilnis maišuos po vė-
sa lauka, kartuojės vėina po ketuos, slenk ė i kairė, ė
i dešėnė, ė viel atgal, līguo verdontem katelė ondou.
Vo blėzgotės longū stėklās žmuogaus suodība pro
miediu kamienus ė krūmus veiz ė veiz i tus laukus,
sauguodama vėskou nu pėktuos akėis ė nu vėsuokiū
nelaimiu. Vo pats ūkininks aukšts vīrs, vešlės oustās
pridėngta borna, kāp geruojė tū laukū dvasė, vėskou
matė, vėskou laiko padarė, ė sunki vasaruojaus varpa
brondėna auksini grūda.

Pri pat Deinininka bova šlapi pėiva, ė ėe nieks nie-
ka neaugėna – auga tik tėik, keik pati gamta bova pa-
siejusi. Vo ana bova pasėdarbavusi vėsā neprastā: tuo-
liau nu ondėns auga kėita ė neskani vėlkdalgė, iškė-
losės kerās aštri smėlga ė vėsuoks kėtuoks, nelėgė-
nont trumpa barzdėkė, mažis. Vo pri pat ondėns arba
ileidosės sava gīslas i ondėni, auga neužmėrštuolės ė
kėtuokės tomsiū vėitu išstīpielės. Iš lauka posės, kor
šveitė saulė, vo kāp kame ė geruokā prasėbruovosės
i pati alksnīna, auga pėktas kāp raganas nuotrīnės.
Anuos po pat lapkuotiu pažastimis kāp žovėis ėkrus
patemė vėdorasarie liuob išleistė kroupietus ėlgus ou-

tus, katrėi vieliau liuob apsėpėltė smolkės pėpėrelės.
Anei ė bova nuotrīniu žėidā. Kā pri anū liuobi priėtė, i
nuosi liuob trėnkėtė degous aitroms.

Ėtont tuoliau nu kėlė, lauks viel kluojuos i kaina.
Anou Deinininka vaga ė dauba dalėna i dvė dalis. I
Valončiu suodība reikiejė ėtė kelalio, katros leiduos par
žīdontius rauduonūsius duobėlus, vo tuoliau – par blėz-
gotės akoutās išplaukiejusius mėižius. Po tuo kelālīs
liuob dingtė miškingame Deinininka slienie, ė, ka jau
praėsi tėitieli ė pradiesi kuoptė i kalna, alksnė šakū
pruoperšuo pamatīsi baltā dažītus longus. Tas slienis ė
karštiausė vasaras dėina bova šalts, pro alksniu ša-
kas tik kamė ne kamė galiejė pamatītė, kāp anuos pra-
leid geltuonu saulės spinduliū nierėnius. Je viejielis pūs-
telie, šakas sojod, ė tėi gamtuos nierėnė atsėgaun, jod
unt biegotio ondėnio arba unt geltuonuos dogna smėl-
telės. Jė sostuojės pasėklausisi, išgirsi kāp par akme-
nėlius gorg ondėnielis, kāp skomb po alksniu šakas
vėsuokiausiu paukštīliu tīrabalsės gėismelės.

Dabar aš ožsėkuoriau unt daubos šlaita, veizous,
kāp pakalnie jiedėnie Joudė, kāp vies jodėn išstīpusiu
alksniu šakas, pro tuolėmesnius medius švėit dar ne-
atviesosės saulės spindolė ė kāp anėi akėn, kā i mo-
na posė nusėtėisės Deinininka slienis ė rauduonā
sožīdės duobėlū lauks tomsou akies kāp grīniausė nak-
tės. Tiktā kā mon tas ikīrst, ė aš atsėsoko i rītus, aiškė
matau žalius bulviu, jau gelsviejuntius javū riežius, kat-
rėi tuolomuo atsėdor i nevuotiškiu ūkininku suodības,
tuos suodībuuos augontius mėška medius ė vuobilis. Vo
dongos mielėns, gėlos ė ruoduos, ka ėe pat siūbou
uorė vuos nesosėdordamas blezdingas, karts nu karta
paleisdamas dzūroujinti garsa. Matītėis, iš laimės ė iš
dėdlė vasaras pavakarės raškažiaus.

Ėe pat – buruoku lauks, lapā švėisė žalė, lapkuotė

(Nukelta i 16 p.)

